

[Encyklopedie](#) [Nápověda](#)

- [Kontakt](#)
- [Dotazy](#)
- [Novinky](#)
- [Kalendář geologa](#)
- [Geologie v ČR](#)

úterý, 16.02.2021

Napište hledaný

termín:

Vyhledej

[Úvodní stránka](#)

[Rejstřík](#)

[Obrázky](#)

[Tabulky](#)

[Nápověda](#)

[A-Č Geologický slovník](#)

ledovec vzniká v místech ležících nad sněžnou čarou, a to akumulací sněhu a jeho postupnou přeměnou ve firn (hustota asi 0,55 g.cm⁻³), který se v hloubce kolem 80 m (při hustotě 0,84 g.cm⁻³) mění v kompaktní led. Ten při dostatečné mocnosti začne sestupovat z místa vzniku do nižších poloh; rychlost pohybu činí několik centimetrů až desítek metrů za den. Podle tvaru a rozsahu ledovce se rozlišují zejména ledovcové čapky (izolované ledovce klenbového tvaru), ledovce karové ([ka](#)), ledovce údolní, horské ([obr. 118](#)), úpatní, ledovcové štíty apod. Podle místa a způsobu vzniku se rozlišují vysokohorské a pevninské ledovce. Vysokohorské ledovce vycházejí z firnovišť a karů a sestupují jako ledovcový splaz do údolí. V místech, kde skalní podklad tvoří stupně, vznikají v ledovci hluboké příčné trhliny, ledovec se láme v kry, vzniká tzv. ledopád. Ledovcové splazy sestupující jednotlivými údolními se často spojují v jediný veliký ledovec. Mnohem větších rozměrů je pevninský ledovec pokrývající rozsáhlá území pevnin, jehož mocnost může činit až několik tisíc metrů. Největší pevninský ledovec je dnes v Antarktidě. Ledovec při svém pohybu intenzívně a charakteristickým způsobem eroduje své podloží nebo boky údolí. Rozlišuje se

1. detrakce neboli odlamování okolního horninového materiálu;
2. exarace neboli brázdění;
3. deterze neboli obrušování a ohlazování skalního podkladu. Poslední dva pochody jsou významně usnadňovány erozními účinky mořenového materiálu vlečeného ledovcem. Tavné vody z ledovce se pod ním shromažďují, transportují horninový materiál, v místech vírů vymílají do podkladu viz obří hrnce, vytvářejí dutiny v čele ledovce (tzv. ledovcové brány, někdy i ledovcové jeskyně) a vytékají ven ([obr. 45](#)). V severských oblastech mohou ledovcové splazy sestupovat i do moře (plovoucí splazy). Okraje mocných kontinentálních ledovců, které dospěly k moři, se v moři odlamují a odplouvají jako plovoucí ledovce. Na pevnině po odtání ledovce vznikají v depresích jeho podkladu jezera, objevují se různé glacigenní sedimenty ([glaciální](#)), zejména [morény](#), jejichž předledovcové valy se mohou stát hrázemi ledovcových jezer. Horské (údolní) ledovce po sobě zanechávají charakteristická ledovcová údolí o profilu ve tvaru písmene U (nazývají se též trogy); o existenci kontinentálních ledovců někdy svědčí [glacitektonika](#). Viz. též [fjord](#), [varva](#), [bludný balvan](#), [doba ledová](#), [poledová](#).

Vznik eskerů

 obr. Vznik eskerů

Obr. 45. Tavná voda se dostává kanály na spodek kontinentálního ledovce (1) a proudí ven podledovcovými tunely (na obr. tmavě modře), které v různé míře vyplňuje unášeným klastickým materiálem. Po odtání ledovce (2) se objeví eskery, tj. výplň podledovcových tunelů.

Morény údolního ledovce vzniklého spojením tří menších ledovců (neboli splazů).

 obr. Morény údolního ledovce vzniklého spojením tří menších ledovců (neboli splazů).

Obr. 118. Moréna boční (b), střední (s), vnitřní (v) a základní (z). Vpravo nunatak (n).

Horský ledovec

 obr. Horský ledovec

Obr. 285. Ledovcové kary, čelní a boční morény.

Konkrece

 obr. Konkrece

Obr. 295. Staveniště RD v Dobříši

Text a obrázky: RNDr. Jaroslav Synek, Prof. Jan Petránek, Vladimír Smetana

Odkazy

[glaciální glacitektonika](#) [kar](#) [moře](#)

Na tento termín se odkazuje

[bludný balvan](#) [detrakce](#) [doba ledová](#) [doba poledová](#) [eroze](#) [exarace](#) [firn](#) [fjord](#) [kar](#) [moře](#)
[kamenné morena](#) [splaz](#) [transport](#) [trog](#) [varva](#) [zalednění](#)

 GE

Rozšířené a aktualizované vydání Encyklopedie geologie můžete zakoupit v [on-line obchodu](#) České geologické služby .

© Česká geologická služba 2007